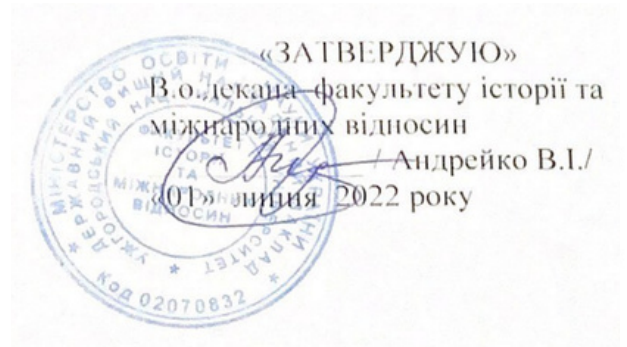

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ

Рівень вищої освіти	Перший
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	073 «Менеджмент»
Спеціалізація	Менеджмент
Освітня програма	Менеджмент (2019 р. зі змінами 2020 р.)
Статус дисципліни	Обов'язкова, професійної підготовки
Мова навчання	Українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Ризик-менеджмент**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **07 Управління та адміністрування** спеціальності **073 «Менеджмент»** спеціалізації «**Менеджмент**» освітньої програми «**Менеджмент**».

Розробник:

Курей Оксана Андріївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту

Протокол № 12 від 30 червня 2022 р.

Завідувач кафедри О.М.Дюгованець

Схвалено науково-методичною комісією факультету історії та міжнародних відносин

Протокол № 9 від 01 липня 2022 р.

Голова науково-методичної комісії С.А.Мишко

© Курей О.А., 2022 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2022 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	4-й	5-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	7-й	9-й
	Лекції:	
	32	10
	Практичні (семінарські):	
	28	4
Вид підсумкового контролю: семестровий екзамен	Лабораторні:	
	–	–
Форма підсумкового контролю: комп'ютерне тестування	Самостійна робота:	
	60	106

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Ризик-менеджмент» є формування у студентів системи знань про сутність ризику, його місце в діяльності підприємства і вироблення практичних навичок аналізу та управління ризиками для підвищення ефективності бізнесу.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**:

інтегральної:

– здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук (I1);

загальних:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (34);
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (35);
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (36);
- здатність до проведення досліджень на відповідному рівні (310);
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації (311);
- здатність генерувати нові ідеї (креативність) (312);
- цінування та повага різноманітності та мультикультурності (313);
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) (315).

спеціальних:

- здатність визначати та описувати характеристики організації (C1);
- здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища (C2);
- здатність діяти соціально відповідально і свідомо (C6);
- здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту (C7);
- здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань (C9);
- розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності (C14);
- здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички (C15).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Ризик-менеджмент» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОКЗ 1.6 Теорія ймовірності і математична статистика

ОКП 1.17 Основи менеджменту

ОКП 1.18 Методи менеджменту та адміністрування

ОКП 1.29 Методи прийняття управлінських рішень

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Менеджмент», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства	P3
Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.	P6
Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.	P13
Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності	P15
Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.	P16

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Ризик-менеджмент»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Орієнтуватися в особливостях функціонування підприємства в умовах невизначеності	P3, P13
Розуміти суть ризику як економічної категорії, його класифікацію та специфіку управління ним	P3, P16
Знати й застосовувати методи аналізу та комплексної оцінки ризиків	P3, P6
Вміти оцінювати ситуації у процесі управління або плани на їх ризиконебезпечності	P6, P16
Застосовувати технології, які дозволять діагностувати й уникати ризиконебезпечних ситуацій	P6, P16
Планувати й проводити роботу із колективом для створення надійної атмосфери заради виявлення прогнозованих й непрогнозованих ризиків	P13, P15
Організовувати та проводити ділові ігри для відпрацювання командної роботи організації щодо виявлення ризиків й виховувати моральну обстановку готовності долати ризики та їх наслідки	P3, P13, P15
Розраховувати ступінь ризиковості проєктів, прогнозувати наслідки дії ризикованих ситуацій	P6, P16

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- поточне тестування;
- підготовка індивідуальних наукових робіт, доповідей по відповідних питаннях;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації та виступи на наукових заходах;
- розв'язування практичних ситуаційних завдань;
- складання іспиту.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Модульний контроль складається з поточного контролю та модульного контрольного оцінювання.

Поточний контроль – це контроль систематичності та активності роботи студента протягом семестру. При контролі систематичності та активності роботи студента оцінці підлягають:

- активність на семінарських заняттях;
- рівень засвоєння знань програмного матеріалу.

Методи оцінювання:

- експрес опитування;
- поточне тестування;
- розв'язування ситуаційних задач (case-study);
- презентація результатів виконаних завдань та досліджень;
- підсумкове контрольне опитування.

Оцінювання індивідуальної та самостійної роботи за результатами контролю систематичності та активності роботи студента протягом семестру здійснюється в рамках одного модуля. При цьому вага отриманих під час поточного контролю балів складає 50% від оцінки за модуль.

Форма модульного контрольного оцінювання – це модульна контрольна робота, яка проводиться у формі комп'ютерного тестування. Вага отриманих під час модульного контрольного оцінювання балів складає 50% від оцінки за модуль. До модульного контрольного оцінювання допускаються всі студенти.

Виконання контрольного завдання здійснюється студентом індивідуально. Студент може звернутися до викладача за поясненням змісту контрольного завдання. Під час проведення модульної контрольної роботи дозволяється користуватися довідковими матеріалами, які визначені кафедрою. Студентам забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією та користуватися недозволеними матеріалами.

В умовах навчання онлайн студенти складають модульне тестування віддалено, користуючись платформою електронного навчання ДВНЗ «УжНУ», попередньо зареєструвавшись на ній.

Перед проведенням підсумкового модульного тестування студенти мають змогу ознайомитися з питаннями, які будуть винесені на підсумковий модульний контроль.

Викладач визначає час проведення підсумкового модульного тестування, який за зверненням студентів може відрізнятись від графіку проведення модульних контролів (враховуються обставини, через які студент фізично не може знаходитися біля комп'ютера у період проведення модульного контрольного оцінювання). В таких випадках викладач може продовжити період складання модульного тестування, обмеживши при цьому виділений час на

складання. На виконання модульного контрольного оцінювання відводяться дві академічні години.

Результати контрольного заходу студента, який не склав модульне контрольне оцінювання у визначені терміни, дорівнюють нулю балів.

Студент, який не погоджується з оцінкою, має право звернутися до викладача й отримати ґрунтовне пояснення отриманого результату. У випадку незгоди з рішенням викладача, студент має право звернутися з письмовою апеляцією до завідувача кафедри не пізніше, ніж на наступний робочий день після оголошення результатів. Викладач і завідувач кафедри у присутності декана факультету та студента протягом трьох днів повинні розглянути апеляцію і прийняти остаточне рішення. У результаті апеляції оцінка студента не може бути знижена.

При визначенні модульної оцінки враховуються результати поточного контролю під час семінарських занять, самостійної та індивідуальної роботи. Оцінка за модуль складає максимально 100 балів. Студент, який за результатами модульного контролю отримав оцінку «F» (0-34 бали), повинен перескласти цей модуль до проведення підсумкового (семестрового) контролю, згідно із затвердженим деканатом графіком або під час чергування викладачів на кафедрі.

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни визначається як середня арифметична сума балів, отриманих у результаті модульних контролів, та виставляється за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою. Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС здійснюється в порядку, зазначеному нижче в таблиці.

**Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання
у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС**

Сума балів	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно
0-34	F	

Форма підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться у формі комп'ютерного тестування в обсязі навчального матеріалу, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни. Форма проведення підсумкового семестрового контролю зазначена в робочому навчальному плані та описі робочої програми навчальної дисципліни. В умовах навчання онлайн студенти складають підсумкове тестування віддалено, користуючись платформою електронного навчання ДВНЗ «УжНУ». Перед проведенням підсумкового тестування студенти мають змогу ознайомитися з питаннями, які будуть винесені на підсумковий контроль.

Викладач визначає час проведення підсумкового тестування, який за зверненням студентів може відрізнятись від графіку проведення підсумкових контролів (враховуються обставини, через які студент фізично не може знаходитися біля комп'ютера у період проведення підсумкового контрольного оцінювання). В таких випадках викладач може продовжити період складання підсумкового тестування, обмеживши при цьому виділений час на складання.

До підсумкового контролю (іспиту) з навчальної дисципліни не допускаються студенти, які не виконали умов договору про навчання та усіх видів обов'язкових робіт (лабораторних, практичних, розрахунково-графічних та розрахункових робіт, рефератів тощо), передбачених робочою програмою, а також за результатами модульного контролю набрали менше 35 балів.

Якщо рейтингова оцінка становить не менше 60 балів, то за згодою студента вона може бути зарахована як підсумкова семестрова оцінка з навчальної дисципліни. У протилежному

випадку, або за бажанням підвищити рейтинг, студент складає іспит. При цьому екзаменаційна оцінка формується таким чином:

- 60% екзаменаційної оцінки складають бали, отримані в результаті підсумкового тестування на іспиті;
- 40% екзаменаційної оцінки складають бали, отримані в результаті поточного контролю.

Студенти, які під час підсумкового контролю отримали оцінку «незадовільно», мають право на два перескладання: перший раз – викладачу, другий раз (у разі незадовільної оцінки при першому перескладанні) – комісії. Комісія створюється завідувачем кафедри. До складу комісії обов'язково входять лектор та завідувач кафедри. Екзаменаційна оцінка, виставлена комісією, є остаточною.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ (МОДУЛЬ 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	50	120
10	15	5	5	5	10	20		

T1, T2 ... – теми

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ (МОДУЛЬ 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T8	T9	T10	T11	T12	T13	50	115
10	10	15	10	10	10		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1			Модуль 2		
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Вага в оцінці за модуль	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Вага в оцінці за модуль
Практичні (семінарські) заняття	6	35	25%	6	30	25%
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	7	35	25%	5	25	15%
Презентація	–	–	–	1	10	10%
Міні-проект	–	–	–	–	–	–
Модульна контрольна робота	1	50	50%	1	50	50%
Разом		120	100%		115	100%

Критерії оцінювання окремих видів завдань

Відповідно до очікуваних результатів навчання та згідно із таксономією Блума вивчення дисципліни «Ризик-менеджмент» передбачає виконання студентами трьох типів завдань:

- 1) репродуктивного (відтворення вивченого) у формі тестів;
- 2) реконструктивного (застосування знань і вмінь у змінених ситуаціях) у формі відповіді на запитання;
- 3) творчого (застосування знань і вмінь у нестандартних умовах, перенесення засвоєних принципів доведення на вирішення складніших мислительних завдань) у формі вирішення ситуаційного завдання чи задачі.

Критерії оцінювання виконання реконструктивних і творчих завдань студентами

% оцінки	Критерій
81-100	Студент правильно розв'язав практичне завдання (задачу), спроможний пояснити методику її розв'язання та зміст застосовуваного понятійного апарату та формул
51-80	Студент дає правильну вичерпну відповідь на поставлене запитання, при цьому показує високі знання понятійного апарату і літературних джерел, вміє аргументувати свої думки та ставлення до відповідної категорії
21-50	Студент в цілому відповів на поставлене запитання, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав недостатні знання літературних джерел.
1-20	Студент дає правильну відповідь на запитання, але показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел.
0	Студент дає неправильну відповідь на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1 ТЕОРІЯ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 1. Поняття, сутність і зміст ризик-менеджменту

Ризик-менеджмент як галузь наукового управління. Актуальність ризик-менеджменту. Управління ризиками. Особливості ризик-менеджменту. Етапи ризик-менеджменту. Зміст ризик-менеджменту. Головна мета ризик-менеджменту. Основні завдання ризик-менеджменту. Загальні підходи до управління ризиками. Ризик і підприємництво. Теоретичні засади вивчення ризику. Ризик-менеджмент в організації. Концепції ризик-менеджменту. Вплив ризик-менеджменту на вартість компанії. Специфіка ризик-середовища у постсоціалістичному трансформаційному суспільстві. Сутність ризику та еволюція ризик-менеджменту. Історія виникнення ризик-менеджменту.

Тема 2. Невизначеність та ризик

Сутність невизначеності та ризику. Ризик та невизначеність. Поняття невизначеності. Фактори невизначеності. Ризикова ситуація. Характерні риси ризику. Суб'єкти та об'єкти ризику. Ризик як економічна категорія. Міра ризику. Ймовірність ризику. Ступінь ризику. Основні фактори ризику. Сутність факторів ризику. Зовнішні та внутрішні фактори ризику. Природа ризиків. Функції ризику. Три сторони природи виникнення ризиків. Джерела виникнення ризику. Можливі причини виникнення ризику. Умови виникнення ризику.

Тема 3. Види ризиків

Основні підходи до визначення ризиків. Необхідність класифікації ризиків. Принципи класифікації. Особливості класифікації ризиків. Класифікація ризиків. Базова класифікація ризиків. Інші критерії класифікації ризиків. Основні класифікаційні ознаки ризиків.

Тема 4. Закони і принципи ризик-менеджменту

Закони управління ризиками. Сутність законів управління ризиками. Основні групи законів управління ризиками. Загальні закони управління ризиками. Приватні закони управління ризиками. Спеціальні закони управління ризиками. Принципи ризик-менеджменту. Сутність принципів ризик-менеджменту. Основні групи принципів ризик-менеджменту. Види принципів ризик-менеджменту.

Тема 5. Методологія ризик-менеджменту

Поняття та види методів управління ризиками. Основні групи методів управління ризиками. Юридичні методи управління ризиками. Адміністративні методи управління ризиками. Сутність економічних методів управління ризиками. Поняття і зміст соціальних методів управління ризиками. Особливості застосування психологічних методів управління. Виробничі методи ризик-менеджменту. Використання науково-прикладних методів управління в системі ризик-менеджменту. Стратегія, політика і тактика ризик-менеджменту. Сутність стратегічного ризик-менеджменту. Основні завдання стратегічного ризик-менеджменту. Стратегії ризик-менеджменту. Головна спрямованість стратегічного ризик-менеджменту. Стратегічні зміни та їх типи. Складові елементи структурної політики ризик-менеджменту. Види політичних дій. Форми політик ризик-менеджменту. Сутність тактичного управління ризиками. Основне завдання тактичного управління ризиками.

Тема 6. Особливості управління зовнішніми та внутрішніми ризиками

Зовнішнє середовище організації та пов'язані з ним ризики. Характеристика і структура зовнішнього середовища організації. Загальна характеристика галузеві і структурні ризики. Причини виникнення та управління внутрішніми ризиками організації. Особливості управління внутрішніми ризиками організації. Внутрішнє середовище організації як область виникнення ризиків. Управлінські дисфункції як причина виникнення внутрішніх ризиків. Управління технічними ризиками. Управління виробничими ризиками. Особливості управління соціальними ризиками. Психологічні ризики.

Тема 7. Прийняття управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності

Поняття і сутність управлінських рішень. Управлінське рішення. Стадії процесу прийняття управлінських рішень (підготовка, прийняття, реалізація). Основні підходи до прийняття управлінських рішень (системний, ситуаційний, ресурсний). Одноосібні та колегіальні види прийняття управлінських рішень. Процедура підготовки, прийняття та реалізації управлінських рішень. Зміст процедури підготовки, прийняття та реалізації управлінських рішень. Цикл підготовки, прийняття та реалізації управлінських рішень. Зони ризику і ситуації невизначеності. Методи розробки і прийняття управлінських рішень в системі ризик-менеджменту. Основні класи методів розробки і прийняття управлінських рішень. Методи моделювання. Методи експертних оцінок. Моделі розробки і прийняття управлінських рішень та основні етапи їх побудови. Характеристика моделей теорії ігор. Зміст моделей теорії черг. Сутність моделей управління запасами. Особливості застосування моделей лінійного програмування. Характерні риси методів експертних оцінок та особливості їх використання. Метод мозкової атаки. Метод Дельфі. Евристичні методи прийняття управлінських рішень.

МОДУЛЬ 2

Змістовий модуль 2 ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ

Тема 8. Система управління ризиками

Організація процесу управління ризиками. Загальна схема управління ризиками. Цілі системи управління в разі реалізації ризику та їх зміст. Вимоги до системи управління ризиками. Елементи системи управління ризиками. Оцінка ризику. Ідентифікація ризиків. Внутрішні джерела інформації для ідентифікації ризиків. Зовнішні джерела інформації для ідентифікації ризиків. Поняття вимірювання (кількісної оцінки) ризику. Методи вимірювання ризику. Регулювання ризику. Попередження ризику і зменшення наслідків. Фінансування ризику. Страхування в ризик-менеджменті. Моніторинг та коригування системи управління ризиками.

Тема 9. Операційний ризик-менеджмент

Особливості виявлення операційних ризиків. Особливості оцінки ймовірності операційних ризиків. Особливості аналізу операційних ризиків у фінансових інститутах.

Тема 10. Ризик-менеджмент у сфері фінансів

Фінанси, фінансові ринки, фінансовий менеджмент: їх роль і структура. Фінансовий ризик: його суть і класифікація. Принципи управління фінансовими ризиками. Як ураховують фактор ризику у фінансових рішеннях. Показники ринкового ризику: VaR та EaR. Схема управління фінансовими ризиками. Методи впливу на фінансові ризики.

Тема 11. Ризик-менеджмент і маркетинг

Ризик-менеджмент і маркетинг: сфери перетинання. Ризик-менеджмент у маркетингу. Ризики в маркетингу. Управління ризиками під час проведення маркетингових досліджень. Вивчення ризиків споживача (сприйманих ризиків). Методологічні питання аналізу ризиків споживача. Практика аналізу сприйманих ризиків. Ситуація. Управлінська проблема і мета маркетингового дослідження. Методологія маркетингового дослідження. Пошукові питання і гіпотези. Анкета. План дослідження. Аналіз даних. Результати дослідження. Розробка маркетингового комплексу.

Тема 12. Ризик-менеджмент у сфері зовнішньоекономічної діяльності

Основні види ризиків у зовнішньоекономічній діяльності. Ризики країни. Ризик вибору партнера та його надійності. Транспортні ризики. Ризики, пов'язані з основними положеннями зовнішньоекономічного контракту. Практичні аспекти аналізу і розрахунку ризиків на етапі підготовки зовнішньоекономічної операції.

Тема 13. Кількісний аналіз проектних ризиків і можливості комп'ютерного моделювання

Проектні ризики. Методи аналізу ризиків інвестиційних проектів. Метод комп'ютерного імітаційного моделювання Монте-Карло.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Форма навчання: денна				Форма навчання: заочна			
	у тому числі				у тому числі			
	Усього	лекції	практичні (семінарські)	самостійна робота	Усього	лекції	практичні (семінарські)	самостійна робота
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Теорія ризик-менеджменту								
Тема 1. Поняття, сутність і зміст ризик-менеджменту	6	2	2	2	6	–	–	6
Тема 2. Невизначеність та ризик	8	2	2	4	8	–	–	8
Тема 3. Види ризиків	7	2	1	4	6	–	–	6
Тема 4. Закони і принципи ризик-менеджменту	7	2	1	4	8	–	–	8
Тема 5. Методологія ризик-менеджменту	12	4	2	6	13	2	1	10
Тема 6. Особливості управління зовнішніми та внутрішніми ризиками	8	2	2	4	8	–	–	8
Тема 7. Прийняття управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності	10	2	2	6	11	2	1	8
Модульна контрольна робота	2	–	2	–	–	–	–	–
Разом за модуль	60	16	14	30	60	4	2	54
Модуль 2								
Змістовий модуль 2. Функціональний ризик-менеджмент								
Тема 8. Система управління ризиками	8	2	2	4	9	1	–	8
Тема 9. Операційний ризик-менеджмент	10	4	2	4	10	1	1	8
Тема 10. Ризик-менеджмент у сфері фінансів	12	4	2	6	13	2	1	10
Тема 11. Ризик-менеджмент і маркетинг	8	2	2	4	10	–	–	10
Тема 12. Ризик-менеджмент у сфері зовнішньоекономічної діяльності	10	2	2	6	10	2	–	8
Тема 13. Кількісний аналіз проектних ризиків і можливості комп'ютерного моделювання	10	2	2	6	8	–	–	8
Модульна контрольна робота	2	–	2	–	–	–	–	–
Разом за модуль	60	16	14	30	60	6	2	52
Разом за семестр	120	32	28	60	120	10	4	106

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Поняття, сутність і зміст ризик-менеджменту	2	—
2	Тема 2. Невизначеність та ризик	2	—
3	Тема 3. Види ризиків	1	—
4	Тема 4. Закони і принципи ризик-менеджменту	1	—
5	Тема 5. Методологія ризик-менеджменту	2	1
6	Тема 6. Особливості управління зовнішніми та внутрішніми ризиками	2	—
7	Тема 7. Прийняття управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності	2	1
8	Тема 8. Система управління ризиками	2	—
9	Тема 9. Операційний ризик-менеджмент	2	1
10	Тема 10. Ризик-менеджмент у сфері фінансів	2	1
11	Тема 11. Ризик-менеджмент і маркетинг	2	—
12	Тема 12. Ризик-менеджмент у сфері зовнішньоекономічної діяльності	2	—
13	Тема 13. Кількісний аналіз проектних ризиків і можливості комп'ютерного моделювання	2	—
Разом		24	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Поняття, сутність і зміст ризик-менеджменту	2	6
2	Тема 2. Невизначеність та ризик	4	8
3	Тема 3. Види ризиків	4	6
4	Тема 4. Закони і принципи ризик-менеджменту	4	8
5	Тема 5. Методологія ризик-менеджменту	6	10
6	Тема 6. Особливості управління зовнішніми та внутрішніми ризиками	4	8
7	Тема 7. Прийняття управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності	6	8
8	Тема 8. Система управління ризиками	4	8
9	Тема 9. Операційний ризик-менеджмент	4	8
10	Тема 10. Ризик-менеджмент у сфері фінансів	6	10
11	Тема 11. Ризик-менеджмент і маркетинг	4	10
12	Тема 12. Ризик-менеджмент у сфері зовнішньоекономічної діяльності	6	8
13	Тема 13. Кількісний аналіз проектних ризиків і можливості комп'ютерного моделювання	6	8
Разом		60	106

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Боровик М.В. (2018) *Ризик-менеджмент: конспект лекцій для студентів магістратури усіх форм навчання спеціальності 073 Менеджмент*. Харків: ХНУМГ ім. О.М.Бекетова.
2. Васильєва Т.А., Леонов С.В., Кривич Я.М. та ін. (2015) *Економічний ризик: методи оцінки та управління*. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ». 208 с.
3. Мороз В.М., Мороз С.А. (2018) *Ризик-менеджмент: навч. посібник для студ. спец. 281 «Публічне управління та адміністрування»*. Харків: НТУ «ХПІ». 140 с.

Допоміжна література

4. Бабина О.Є., Тарашевський М.М. (2017) Управління ризиками бізнесу: сутність, складові, рішення. *Економіка та держава* № 7. С.14-17
5. Близнюк Т.П., Майстренко О.В., Кривобок К.В., Немашкало К.Р. (уклад.) (2016) Завдання для практичної та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Ризик-менеджмент» для студентів спеціальності 8.18010016 «Бізнес-адміністрування» всіх форм навчання. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 48 с.
6. Дуднева Ю.Е., Антипцева О.Ю., Обиденнова Т.С. (2019) Ризик-менеджмент: інтегрований підхід до організації. *Економіка і суспільство*. Вип.20. С.229-236
7. Камінський А.Б. (2017) Ризик-менеджмент: проблематика розвитку. *Наукові записки НаУКМА. Економічні науки*. Том 2. Вип.1. С.52-59
8. Коленда Н.В. (2018) Поняття системи ризик-менеджменту підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Вип.22. С.398-401
9. Мостенська Т.Л., Білан Ю.В., Мостенська Т.Г. (2015) Ризик-менеджмент як чинник забезпечення економічної безпеки підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. №8(170). С.194-203
10. Послайко Н.І. (2019) *Дослідження операцій. Задачі з умовами невизначеності та конфлікту*. Дніпро: Вид-во ПФ «Стандарт - Сервіс». 54 с.
11. Посохов І.М. (2015) *Управління ризиками у підприємстві*. Харків: НТУ «ХПІ». 220 с.
12. Проскура В.Ф., Білак Р.Г. (2017) Методологічні підходи до управління ризиками. *Економіка і суспільство*. Вип.9. С.599-607
13. Федулова І.В. (2016) Ідентифікація ризиків як складова ризик-менеджменту. *Інтелект XXI*. № 4. С. 29-45. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/int_XXI_2016_4_6
14. Федулова І.В. (2019) Стратегія ризик-менеджменту. *Менеджмент та підприємництво в Україні*. С.65-74
15. Федулова І.В. (2017) Формування процесу ризик-менеджменту на підприємстві. *Вісник Черкаського університету*. №1. С.104-111
16. Bonanno G. (2018) *Game Theory*. 2-nd ed. URL: http://faculty.econ.ucdavis.edu/faculty/bonanno/PDF/GT_book.pdf
17. Fedulova I.V., Sagaydack J.A. (2018) Forming company's risk appetite. *Науковий вісник Полісся*. №1(1). С. 47-53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvp_2018_1%281%29__9
18. Jankensgerd H., Alviniussen A., Oxelheim L. (2020) *Corporate Foreign Exchange Risk Management*. Wiley & Sons Ltd. 213 p.

Інформаційні ресурси

19. Association for Project Management. URL: <https://www.apm.org.uk>
20. Harvard Business Review. URL: <https://hbr.org>
21. Harvard Center for Risk Analysis. URL: <https://www.hsph.harvard.edu/hcra/>
22. Institute of Risk Management. URL: <https://www.theirm.org>
23. Resources for the Future. URL: <https://www.rff.org>